

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Haukka-hankkeen loppuraportti

31.12.2023

Sisällys

1	TIIVISTELMÄ	3
2	HANKKEEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	4
3	HANKKEEN TUOTOKSET	5
3.1	Aikaansaadut muutokset ja palvelut	5
3.2	Hankkeessa tehdyt sopimukset	6
4	HANKKEEN TOTEUTUKSEN ARVIOINTI	6
4.1	Hanketyöskentely	6
4.2	Hankkeen vaiheistus ja aikataulu	7
4.3	Muutosten hallinta	7
4.4	Ohjaus ja riskien hallinta	8
4.5	Sidosryhmät/yhteistyökumppanit	8
4.6	Viestintä ja koulutus	9
5	DOKUMENTAATIO	9
6	TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET JA TALOUDELLISET HYÖDYT	9
7	ONNISTUMISET JA OPPIMISET HANKKEESSA	10
8	JATKOTOIMET	10
8.1	Vaikutukset muihin hankkeisiin	10
8.2	Ehdotukset hankkeen tuotosten hyödyntämiselle ja sujuvalle käyttöönotolle	10
8.3	Ehdotukset jatkohankkeiksi	11
8.4	Jälkiarviointi	11

1 Tiivistelmä

Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden periaatepäätöksessä (VM 2020:23) määritetään kehittämisen periaatteet ja keskeiset palvelut turvallisuuden edistämiseksi digitaalisessa toimintaympäristössä. Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden toimeenpanosuunnitelmassa 2020-2023 (Haukka) (VM 2020:33) kuvattiin periaatepäätöksen toteuttaminen vuosina 2020-2023.

Haukka-toimeenpanosuunnitelma valmisteltiin valtiovarainministeriön asettamassa poikkihallinnollisessa koordinaatioryhmässä. Suunnitelmalla tuettiin myös kyberturvallisuusstrategian 2019 kehittämisohjelman valmistelua ja toteuttamista sekä pantiin osaltaan täytäntöön valtioneuvoston päätöstä huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018). Haukka-hanketta toteutettiin VM:n lisäksi Digi- ja väestötietovirastossa (DVV) ja Liikenne- ja viestintävirastossa (Traficom). Toteuttamiseen osallistui henkilöitä laajasti myös muista ministeriöistä ja virastoista sekä alue- ja paikallishallinnosta, Huoltovarmuuskeskuksesta (HVK), Kuntaliitosta, HAUS koulutuskeskus Oy:stä ja Kyberala ry FISCistä. Lisäksi lukuisissa sidosryhmätilaisuuksissa vuorovaikutettiin julkisen hallinnon eri organisaatioiden, yritysten ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Haukka-hankkeen tuotoksista kerätyn palautteen sekä Suomen Digitaalisen kompassin Kokonaisturvalliset julkiset palvelut avaintulosten edistymisen arvioinnin perusteella hanke on oleellisesti vaikuttanut julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden parantumiseen. Haukka-hanketta on useissa eri sidosryhmien edustajien haastatteluissa ja keskusteluissa pidetty merkittävänä digitaalisen turvallisuuden kehittymisen edistäjänä. Haukka-hanke on edistänyt myös NIS2-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon edellytyksiä. Hanke on parantanut digiturvaosaamista ja -tietoisuutta harjoitusten, koulutusten ja digiturvatilaisuuksien avulla, vahvistanut digiturvan strategiatyötä ja strategisten digiriskien hallintaa, tuottanut digiturvan kehittämiseksi konkreettisia apuvälineitä sekä toteuttanut digi- ja kyberturvallisuutta parantavia pilottihankkeita erityisesti kunnissa. Hankkeen tuotoksia ja niiden vaikuttavuutta on kuvattu tarkemmin erillisessä raportissa, joka on tämän loppuraportin liitteenä.

Hanketta on useissa eri sidosryhmien edustajien haastatteluissa ja keskusteluissa pidetty merkittävänä julkisen hallinnon digiturvan kehittymisen edistäjänä. Vastaavan kaltaiselle, pitkäaikaiselle ja jatkuvalla digiturvan kehittämiselle on nähty tarvetta myös tulevana vuosina.

Digi- ja väestötietoviraston kokonaiskuvapalvelun vertailutietojen ja Viron valtion ylläpitämän NCSI-indeksin (National Cyber Security Index) sijoituksen perusteella digiturvan taso Suomessa on melko hyvä. Vaikuttavuuden arviointia varten toteutetuissa laadullisissa ja määrällisissä arvioissa hankkeen vaikutuksia julkisen hallinnon digiturvaan ja sen kehittämiseen on pidetty kokonaisuutena myönteisinä

ja pitkäaikainen, keskitetysti rahoitettu jatkokehittäminen on nähty tarpeelliseksi myös jatkossa.

Voidaan perustellusti sanoa, että hanke on ollut oleellisesti mukana vaikuttamassa julkisen hallinnon digiturvan parantumiseen. Digi- ja kyberturvallisuuden tason ylläpitäminen ja parantaminen edellyttävät jatkossakin niin riittäviä resursseja kuin ilman raskasta hallintamallia toteutettavaa toimijoiden välistä koordinaatiota yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Haukka-toimeenpanosuunnitelman tehtävät kattavat laajasti julkisen hallinnon toimintaa ja toimijoita. Siten Haukka-hankkeen tuotokset on suunniteltu ja toteutettu kattavasti julkisen hallinnon käyttöön. Tuotosten avulla on pystytty parantamaan digitaalista turvallisuutta ja laatimaan edelleen jatkokehityssuunnitelmia. Julkinen hallinto on kuitenkin heterogeeninen, joten tuotosten hyödyntämisen tilanne vaihtelee organisaatioittain. Jatkossa tulee kiinnittää enemmän huomiota digitaalisen turvallisuuden kehittämistehtävien tarkempaan ryhmittelyyn ja fokusointiin. Hankkeessa kehitettyjen digiturvan digipalveluiden käyttöaste on vielä matalahko. Digiturvapalveluiden markkinointia uusille julkisen hallinnon käyttäjäorganisaatioille tulee siten edelleen jatkaa. NIS2-direktiivin kansallinen täytäntöönpano koskee hankkeessakin selvitettyjä, pilotoituja ja toteutettuja asioita: kyberturvallisuustietojen vapaaehtoisia jakamisjärjestelyjä sekä tietoturvaloukkausten havainnointia ja haavoittuvuuskartoituksia. Haukka-hankkeen voidaan siten katsoa edistäneen myös NIS2-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon edellytyksiä.

2 Hankkeen tavoitteiden toteutuminen

Haukka-toimeenpanosuunnitelmaan oli valittu 19 tehtävää, joiden avulla tavoiteltiin keskeisten julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden palveluiden kehittämistä.

Haukka-toimeenpanosuunnitelma julkaistiin 22.4.2020, jolloin koronapandemia oli jo käynnissä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 on muuttanut geopolittista tilannetta niin Euroopassa kuin maailmanlaajuisestikin. Informaatiovaikuttaminen on lisääntynyt entisestään, ja varautumisen merkitys kriittisen infrastruktuurin suojaamisessa ja yhteiskunnan toimivuuden varmistamisessa on korostunut. Pandemian ja sodan kaltaiset mullistukset ovat muuttaneet turvallisuusympäristöä ja siten myös digitaalisen turvallisuuden kehittämistä. Kehittämistehtävien painopisteitä ja tarkempia sisältöjä on jouduttu tarkastelemaan uudelleentoimintaympäristön muutoksia vastaaviksi.

Toimintaympäristön merkittävien muutosten takia Haukka-toimeenpanosuunnitelman tehtävien ja painotusten sisältöjä päivitettiin tehtävien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vastaamaan paremmin toimintaympäristön muutoksia. Toimeenpanosuunnitelman tehtäviä tarkennettiin VM:n, DVV:n ja Traficomien hankesuunnitelmissa. Toteutetun seurannan perusteella suunnitellut tulokset saavutettiin.

Haukka-hankkeen rinnalle käynnistettiin muita hankkeita, työryhmiä ja linjavalmistelua, joissa edistettiin myös Haukka-toimeenpanosuunnitelmaan kirjattuja asioita. Näin ollen Haukka-hankkeeseen kuuluneiden tehtävien toteutumista ei aina voi selkeästi erottaa linjatyöstä ja rinnakkaishankkeista. Haukka-toimeenpanosuunnitelman laajoihin tehtäväkokonaisuuksiin alun perin sisältyviä asioita on edistetty yhteiskunnassamme myös laajemmin.

3 Hankkeen tuotokset

3.1 Aikaansaadut muutokset ja palvelut

Digitaalisen turvallisuuden strateginen johtoryhmä asetettiin toimikaudeksi 1.1.2020–31.12.2024 ohjaamaan, linjaamaan ja koordinoimaan digiturvan strategista edistämistä poikkihallinnollisesti.

Haukka-hankkeen tuotoksia ovat julkisen hallinnon digiturvan digipalvelut: Traficomien toteuttamat kuntien haavoittuvuusskannausten (Hyöky) ja HAVARO-käyttöpilotit sekä Hyöky-palvelu kunnille, DVV:n Julkri-arviointikriteeristön työkalu, kriittisyysluokittelutyökalu, digiturvan kokonaiskuvapalvelu ja strategisten digiriskien arviointi- ja hallintapalvelu sekä DVV:n verkkosivuilla ja eOppivassa tarjolla olevat digiturvamateriaalit.

Tilannetietoisuutta ja tiedolla johtamista on parannettu digiturvan strategisen johtoryhmän toiminnalla, toteuttamalla strategisten digiriskien hallintaympäristö, kehittämällä DVV:n digiturvan kokonaiskuvapalvelun tietosisältöä ja hyödyntämistä, laatimalla kuntien digiturvapalveluiden tiekartta palvelujen kehittämisen ohjaamisen tueksi sekä valmistelemalla kansainvälisiä, päätöksenteossa hyödynnettyjä vertailuja.

Digiturvaosaamista edistäviä hankkeen tuotoksia ovat Digiturvan avoimet verkkokoulutukset ja -tilaisuudet, TAISTO-harjoitusympäristön vakiinnuttaminen, VAHTI hyvät käytännöt -tukimateriaalit, VAHTI riskienhallintasanasto, digiturvan arkkitehtuurikuvaus ja Digiturvakompassi-podcastit.

Säädösvalmistelun esiselvityksiä ja toimintamallikuvauksia ovat selvitys digitaalisen turvallisuuden arvioinnin kehitystarpeista, selvitys digitaalisen turvallisuuden kansainvälisestä arviointilainsäädännöstä, julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden yhteistoiminta- ja hallintamalliselvitys (VM 2022:76) sekä digitaalisen turvallisuuden yhteistoiminta- ja hallintamallien kansainvälinen vertailu. Niitä on hyödynnetty valmisteltaessa VM:n Arviomuistiota julkisen hallinnon tietojärjestelmien sääntelyn nykytilasta ja kehittämistarpeista (2021:54), hallituksen esitystä eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (145/2022), VM:n virkamiespuheenvuoroa (2022:77) ja Suomen digitaalista kompassia (VN 2022:65).

Tarkempi kuvaus hankkeen tuotoksista on kirjattu liitteenä olevaan raporttiin Haukka-hankkeen vaikuttavuudesta.

Digiturvan strateginen johtoryhmä asetettiin toimikaudeksi 1.1.2020–31.12.2024 ohjaamaan, linjaamaan ja koordinoimaan digiturvan strategista tasoa poikkihallinnollisesti.

DVV:n digiturvan kokonaiskuvapalvelu otettiin käyttöön vuonna 2022 tarjoamaan ajantasaista digiturvan tilannekuvaa koko julkisesta hallinnosta.

DVV:n strategisten digiriskien hallintaympäristön tarjoaminen vuodesta 2022 alkaen mahdollistaa poikkihallinnollisten ja laajojen jaettujen riskien tunnistamisen, arvioinnin, käsittelyn ohjauksen ja hallintatoimien tehostamisen hajautettuun rakenteeseen perustuvassa julkisessa hallinnossa.

Tietoturva- ja tietosuojaloukkausten hallintaan keskittyvien TAISTO-harjoitusten harjoitusympäristö on vakiintunut. Osallistujamäärät ovat kasvaneet vuosittain ja palaute on ollut hyvin positiivista.

Traficomin Kyberturvallisuuskeskuksen pilottiprojekteilla (HYÖKY, HAVARO-käyttöpilotti) selvitettiin julkiselle hallinnolle tarkoitettujen uusien digiturvapalveluiden soveltuvuutta ja hyötyjä. HYÖKY-palvelu on julkaistu Kyberturvallisuuskeskuksen palveluvalikoimaan 13.9.2023. HAVARO-käyttöpilotti jatkuu hankkeen jälkeen myös vuonna 2024.

Julkisen hallinnon digiturvatyötä tukemaan tuotettiin arkkitehtuurikuvauksia, ohjeita, menettelytapoja ja konkreettisia apuvälineitä. Lisäksi hankkeessa laadittiin selvitysraportteja ja kansainvälisiä vertailuja mm. digiturvallisuuden arviointilainsäädännön säädösvalmistelun tarpeisiin.

3.2 Hankkeessa tehdyt sopimukset

Hankkeessa tehtiin kaksi hankintasopimusta Hanselin puitejärjestelyihin perustuneet kilpailutukset voittaneen konsultointiyhtiön kanssa. Ensimmäisen sopimuksen kesto oli 17.9.2020–18.4.2022. Toisen sopimuksen kesto oli 21.9.2022–31.12.2023. Kilpailutukset toteutettiin ja hankintasopimukset laadittiin Hanselin hankintoja koskevan ohjeistuksen ja asiantuntijatuen mukaisesti.

4 Hankkeen toteutuksen arviointi

4.1 Hanketyöskentely

Haukka-toimeenpanosuunnitelma valmisteltiin valtiovarainministeriön asettamassa poikkihallinnollisessa koordinaatioryhmässä. Suunnitelmalla tuettiin myös kyberturvallisuusstrategian 2019 kehittämissuunnitelman valmistelua ja toteuttamista sekä pantiin osaltaan täytäntöön valtioneuvoston päätöstä huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018). Haukka-hanketta toteutettiin VM:n lisäksi Digi- ja väestötietovirastossa (DVV) ja Liikenne- ja viestintävirastossa (Traficom). Toteuttamiseen osallistui henkilöitä laajasti myös muista ministeriöistä ja virastoista sekä alue- ja paikallishallinnosta, Huoltovarmuuskeskuksesta (HVK), Kuntaliitosta, HAUS koulutuskeskus Oy:stä ja Kyberala ry FISCistä. Lisäksi lukuisissa sidosryhmätalouksissa vuorovaikutettiin julkisen

hallinnon eri organisaatioiden, yritysten ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Koordinaatioryhmissä valmistelluista selvityksistä arviointitoiminnan nykytilan kuvauksesta sekä yhteistoiminta- ja hallintamalliselvityksestä (VM 2022:76) koottiin palautetta lausuntopalvelun avulla. Selvityksiä kehitettiin edelleen lausuntojen perusteella.

Työnjako hankkeessa oli selkeä. Hankkeen sisäinen kommunikointi ja ilmapiiri oli erittäin hyvä. Ulkoiseen viestintään panostettiin muun muassa julkaisemalla 35 jaksoa digiturvakompassi-podcast -sarjassa. Hankkeen resursoinnissa oli haasteita rekrytointien hitauden ja henkilöstön vaihtuvuuden osalta erityisesti Traficomissa.

4.2 Hankkeen vaiheistus ja aikataulu

Haukka-toimeenpanosuunnitelma oli laadittu kaudelle 2020–2023. Hankkeen tehtävät oli suunnitelmassa jaksotettu hankekaudella vuosittain. Hankkeen sisältöä tarkennettiin toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten perusteella vastaamaan muuttuneita tarpeita. Hankkeen keskeiset tulokset valmistuivat tarkennetun aikataulun ja tehtävien mukaisina suunnitellusti.

Valtiovarainministeriössä konsulttipalveluhankintoina toteutetut tehtävät valmistuivat sovitun aikataulun ja budjetin puitteissa ja niistä raportoitiin säännöllisesti. Valtiovarainministeriön DVV:lle käyttö- ja kirjausoikeuspäätöksillä osoittamat resurssit käytettiin hankkeen tehtäviin suunnitellusti. Valtiovarainministeriön Traficomille käyttö- ja kirjausoikeuspäätöksillä osoittamat resurssit käytettiin hankkeen tehtäviin osittain.

4.3 Muutosten hallinta

Toimintaympäristön nopean muuttumisen johdosta hankkeen aikana Haukka-toimeenpanosuunnitelmaan tehtiin laajoja muutoksia ja tarkennuksia. Muutosten toteuttaminen onnistui hallitusti.

Haukka-toimeenpanosuunnitelman tarkennettuja suunnitelmia ja niiden edistymistä käsiteltiin säännöllisesti VM:n Julkisen hallinnon ICT-osaston (JulkICT) hallitusohjelmahankkeiden seurannan käytänteiden mukaisesti neljännesvuosittain hankesalkussa ja VM:n JulkICT-osaston johtoryhmän kokouksissa. Lisäksi DVV:n ja Traficomien hankesuunnitelmien toteutumista seurattiin vakiintuneesti kokoontuneessa DVV:n Haukka-tehtäviä toteuttaneen JUDO-hankkeen ohjausryhmässä, jossa suunnitelmiin perustuneet tarkemmat tehtäväsuunnitelmat ja hankinnat hyväksyttiin.

VM:n antamia konsultointipalvelutoimeksiantoja koskevat muutokset käsiteltiin joustavasti VM:n ja konsultointipalvelun toimittajan yhteisessä ohjausryhmässä. Hankkeen tiiviillä ohjauksella varmistettiin toimeenpanosuunnitelman tavoitteiden mukainen edistyminen.

4.4 Ohjaus ja riskien hallinta

Hankkeen ohjauksesta vastasi JulkICT-osaston johtoryhmä. Hankkeen tuloksia esiteltiin ja hanketta seurattiin säännöllisesti myös Digitaalisen turvallisuuden strategisessa johtoryhmässä.

Hankkeen poikkeamia ja riskejä tunnistettiin hankkeen aikana jatkuvasti ja niitä käsiteltiin ohjauksen yhteydessä. Merkittäviä riskejä tai poikkeamia ei toteutunut.

Hankepäällikkönä toimi tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto ja hänen virkavapautensa aikana 1.2.-27.8.2023 neuvotteleva virkamies Niko Mäkilä valtiovarainministeriöstä. Lisäksi hankkeessa toimi osa-aikaisesti erityisasiantuntija Mika Tuikkanen vuosina 2020-2021, erityisasiantuntija Jani Pyrrö vuonna 2020 ja erityisasiantuntija Eelis Laine vuosina 2021-2022 valtiovarainministeriöstä sekä korkeakouluharjoittelijat Miika Hätinen vuonna 2020, Markus Savolainen vuonna 2021 ja Elli Martikainen vuonna 2022 kukin kolmen kuukauden ajan.

Kuusisto ja Mäkilä vastasivat myös valtiovarainministeriölle konsultointipalveluina toteutettujen toimeksiantojen ohjauksesta. Toimeksiantojen ohjausryhmässä riskejä käsiteltiin viikoittain. Merkittäviä riskejä ei toteutunut.

Haukka-hankkeessa asetettiin seuraavat poikkihallinnolliset koordinaatioryhmät valtiovarainministeriössä:

- Haukka-säädösvalmistelun koordinaatioryhmä, toimikausi 01.09.2020 – 30.09.2021, puheenjohtaja tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto, VM.
- Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden yhteistoiminta- ja hallintamallin koordinaatioryhmä, toimikausi 15.09.2021 – 31.12.2022, puheenjohtaja tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto, VM.
- Kunnille tarkoitettujen digitaalista turvallisuutta edistävien palveluiden koordinaatioryhmä, toimikausi 1.11.2021-31.12.2023, puheenjohtaja neuvotteleva virkamies Niko Mäkilä, VM.

DVV asetti DVV:ssä ja Traficomissa toteutettujen Haukka-tehtävien ohjausta varten JUDO-ohjausryhmän. Tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto, varajäsenenä neuvotteleva virkamies Niko Mäkilä valtiovarainministeriöstä osallistuivat JUDO-ohjausryhmän toimintaan.

Avainhenkilöitä vaihtui eri organisaatioissa hankkeen aikana, mutta varahenkilöjärjestelyt toimivat onnistuneesti, eivätkä muutokset haitanneet tavoitteiden mukaista edistymistä.

4.5 Sidosryhmät/yhteistyökumppanit

Hanke toteutettiin hyvässä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Merkittäviä hankkeen sidosryhmiä olivat ministeriöt, Suomen Kuntaliitto,

työhön osallistuneet kunnat, yliopistot, Huoltovarmuuskeskus, VAHTI-johtoryhmä sekä elinkeinoelämää edustava Kyberala (FISC).

VM:n yhteistyö kilpailutusten perusteella valitun konsultointipalvelujen toimittajan KPMG Oy Ab: n kanssa toimi moitteettomasti.

4.6 Viestintä ja koulutus

Hankkeesta ja sen tuotoksista on viestitty hankkeen aikana monipuolisesti. Selvitysraportteja on julkaistu sekä VM:n julkaisusarjassa että hankeikkunassa ja hankejulkaisuna VM:n verkkosivulla. Digitaalisen turvallisuuden strategiselle johtoryhmälle on raportoitu hankkeen edistymisestä ja tuloksista. Lausuntopalvelun kautta on kerätty palautetta laajojen selvitysten tueksi. Hankkeessa toimineiden poikkihallinnollisten koordinaatioryhmien osallistujien kautta on jaettu tietoa osallistujien kesken. DVV ja Traficom ovat viestineet hankkeen tuotoksista ja julkaisseet niitä verkkosivuillaan.

5 Dokumentaatio

Hankkeessa julkaistut tuotokset on kuvattu liitteenä olevassa Haukka-hankkeen vaikuttavuuden arviointiraportissa. Hankkeen keskeinen VM:n dokumentaatio on tallennettu asianhallintajärjestelmä Vahvaan.

6 Toteutuneet kustannukset ja taloudelliset hyödyt

Haukka-toimeenpanosuunnitelman kehitystehtäviin oli alun perin arvioitu tarvittavan 3 660 000 euroa VM:n, DVV:n ja Traficomin tehtäviin. Kustannusarvion ulkopuolelle rajattiin muun muassa valtion ja kuntien havainnointi- ja reagoitakyvyn kasvattamisen palveluiden käyttöönoton ja käytön kustannukset sekä kuntien kyberhäiriöiden valvomotoiminteen kustannukset.

VM, DVV ja Traficom ovat seuranneet suunniteltujen tehtävien tarkentumisen vaikutuksia kustannusten määrään ja niiden kohdentamiseen. Hankkeen aikana DVV:n ja Traficomin toteuttamiin, pääosin alun perin suunnitellun rahoituksen ulkopuolelle jääneisiin kuntien digitaalisen turvallisuuden parantamisen tehtäviin sekä Traficomien hyökkäyspinta-alan kartoitustehtäviin ja Havaro-pilottiin osoitettiin lisää rahoitusta. Hankkeen kustannukset olivat 4 495 000 euroa.

Hankkeen kokonaiskustannusarvion lisäksi on huomioitava, että hanketta on edistetty myös linjatyönä. Kustannusarviossa linjatyön kustannuksia ei kuitenkaan ole laskettu mukaan, mikä antaa osittain puutteellisen kuvan hankkeen kokonaiskustannuksista.

Haukka-toimeenpanon tueksi kilpailutettiin kaksi konsulttipalvelujen sopimusta. Ensimmäisen sopimuksen kesto oli 17.9.2020–18.4.2022 ja kustannukset (ALV 0 %) olivat 287 263,72 euroa (388,7 htp). Toisen sopimuksen kesto oli 21.9.2022–31.12.2023 ja kustannukset 234 227,50 euroa (240,2 htp). Yhteensä kustannukset olivat 521 491,22 euroa (628,9 htp).

Koska hankkeen vaikutukset toteutuvat osittain vasta tulevaisuudessa, ei kustannus-vaikuttavuuden tasoa voi raportoida täsmällisesti ja suorien taloudellisten hyötyjen osoittaminen on vaikeaa, koska alkutilanteen vertailukohtaa ei ole. Hankkeen vaikuttavuutta voi kuitenkin tehtyjen selvitysten perusteella pitää hyvänä. Hankkeelle osoitetulla rahoituksella on myös tuotettu valtioneuvoston selonteon Suomen digitaalisesta kompassista ([VN 2022:65](#)) Kokonaisturvalliset julkiset palvelut -tavoitetta tukevia tuotoksia.

7 Onnistumiset ja oppimiset hankkeessa

Hankkeessa onnistuttiin sopeuttamaan hankkeen tehtävät toimintaympäristön äkillisiin muutoksiin. Tässä merkittävänä tukena olivat hankkeen aikana vaihtuneet VM:n JulkICT-osaston johtajat sekä Palveluiden ja turvallisuuden ohjausyksikön päällikkö.

Hankkeessa havaittiin, että poikkihallinnollinen digiturvan strateginen yhteistyö vaatii VM:n koordinaatiota.

Hankkeessa todettiin, että jatkossa tulisi kuvata entistä selkeämmin, mitä konkreettisia hyötyjä digiturvan kehityshankkeiden tuotoksilla tavoitellaan ja miten julkinen hallinto voisi niitä parhaiten hyödyntää.

Hankkeen tuotoksia koskevan sähköisen kyselyn perusteella vaikuttaa siltä, ettei tuotoksia tunneta riittävästi, eikä niitä siksi ole hyödynnetty riittävän laajasti. Tuotosten hyödyntämiseksi ei riitä, että tuotokset ovat yleisesti saatavilla, vaan niistä tulisi viestiä aktiivisesti ja niiden avulla saavutettavia hyötyjä organisaatioiden ja koko julkisen hallinnon digiturvan parantumiselle tulisi markkinoida laajasti. Tuotoksista viestimiseen ja niiden markkinointiin tulisi siten jatkossa kiinnittää enemmän huomiota.

Vaikuttavuuden arviointia varten tulisi jatkossa laatia jo projektin tai hankkeen alkuvaiheessa kuvaus siitä, mitkä asiat kertovat vaikuttavuudesta ja mitä tietoja näistä asioista tulisi kerätä vaikuttavuuden arviointia varten.

8 Jatkotoimet

8.1 Vaikutukset muihin hankkeisiin

Julkisessa hallinnossa on ollut Haukka-hankkeen rinnalla käynnissä useita digi- ja kyberturvallisuushankkeita: Titukri, Digitaalinen turvallisuus 2030 ja Kyberturvallisuusstrategian toimeenpano. Päällekkäisten tehtävien välttämiseksi hankkeiden vastuutahot ovat yhdessä koordinoineet hankkeiden tavoitteita.

8.2 Ehdotukset hankkeen tuotosten hyödyntämiselle ja sujuvalle käyttöönotolle

Hankkeesta rahoitettuihin digiturvakoulutuksiin, -tilaisuuksiin ja -harjoituksiin on osallistuttu hyvin ja tilaisuuksien sisältöä ja hyödyllisyyttä on pidetty hyvänä. Näiden tuotosten pohjalta

organisaatioissa on käynnistetty digiturvaa parantavia kehitystoimenpiteitä.

Hankkeessa tuotettuja selvitysraportteja voidaan hyödyntää sekä säädösvalmistelun osana että organisaatioiden digiturvaa kehittämisen tukimateriaalina. Esimerkiksi yhteistoiminta- ja hallintamalliselvitys, kansainväliset verokkimaiden digiturvaa koskevat selvitykset ovat tällaista materiaalia.

8.3 Ehdotukset jatkohankkeiksi

Haukka-hankkeen merkitys tietoisuuden ja osaamisen lisääjänä, laajan digiturvaa yhteistyön foorumina sekä julkisen hallinnon digiturvaa parantamisen apuvälineiden ja tukimateriaalin tuottajana on tunnistettu laajasti.

Tietoturvan, tietosuojan, toiminnan jatkuvuuden ja varautumisen, kyberturvallisuuden sekä riskienhallinnan jatkuva kehittäminen on julkisessa hallinnossa välttämätöntä toimintaympäristön jatkuvan muuttumisen takia. Pitkäjänteinen, suunnitelmallinen ja riittävästi resursoitu kehittäminen on digiturvaa ylläpidon ja jatkuvan parantamisen kannalta välttämätöntä siten jatkossakin.

Useita hankkeessa aloitettuja toimenpiteitä on tarkoitus edistää kehysrahoituksella linjatehtävinä vuodesta 2024 tai viimeistään vuodesta 2025 alkaen. Hankkeen aikana myös tunnistettiin ja suunniteltiin uusia digiturvaa kehittämistoimenpiteitä, joita on toteutetun arvioinnin perusteella sisällytetty Suomen Digikompassin toimeenpanosuunnitelmaluonnoksiin.

8.4 Jälkiarviointi

Hankkeen vaikutusten jälkiarviointi toteutetaan Suomen Digitaalisen kompassin tavoitteen ”Julkiset palvelut tuotetaan kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti” toimenpiteiden arvioinnin yhteydessä.

Liite

Haukka-hankkeen vaikuttavuuden arviointi –raportti 31.12.2023